

BIBLIOTHECA HISTORICA ET ARCHAEOLOGICA BANATICA LA CEAS ANIVERSAR

Acum două decenii, la preluarea responsabilității directoriale a Muzeului Banatului, alături de protejarea patrimoniului mobil și imobil, de întinerirea personalului de specialitate și de revitalizarea cercetării științifice, am pus în centrul priorităților manageriale promovarea unei active politici editoriale. Această orientare mi-a fost insuflată de faptul că, după 1918, în 70 de ani, instituția noastră a publicat un număr din revista *Gemina* (1923), patru numere din *Analele Banatului* (trei în perioada 1929–1931 și unul în 1981) și cinci din *Tibiscus* (1971, 1972, 1974, 1976 și 1979), la care s-au adăugat și patru monografii și cataloage.

O primă preocupare în direcția reluării și revitalizării aparițiilor editoriale ale muzeului a fost sprijinul constat, material și moral, acordat pentru continuarea publicării anuale a revistei *Analele Banatului* seria *Arheologie-Istorie*, din care, începând cu 1993, prin strădaniile unui colectiv coordonat de regretatul Florin Medelet, s-au putut edita numerele 2–4. În paralel cu seria *Arheologie-Istorie* am capacitat reluarea publicării și a celorlalte serii ale *Analelor*, care nu mai apăruseră de mai bine de un deceniu: *Etnografie, Artă și Științele naturii* și, în 1997, publicarea unui nou anuar, al Muzeului Satului Bănățean, pe atunci secție a Muzeului Banatului, intitulat *Memoria Satului Românesc*.

Studiind potențialul științific al personalului de specialitate din instituție, precum și al altor muzee și unități de învățământ și cercetare din Banat și Transilvania, am ajuns la concludia necesității unei publicații separate, care să pună în valoare atât contribuțiile importante legate de cercetările din domeniile istoriei, arheologiei, artei, etnologiei, științelor naturii, cât și reeditarea unor cărți importante pentru cunoașterea trecutului bănățean, dar care au fost tipărite în tiraje mici. Pe baza acestor considerente, a fost creată seria de publicații monografice a muzeului, intitulată sugestiv *Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica*, pe care am structurat-o în două grupe tematice: seria *Monografii* și seria *Restituiri*.

Încă de la primele apariții, *Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica* a fost bine primită de

lumea științifică care, numai în primii doi ani, ne-a propus pentru tipărire un număr de 15 cărți, adică de aproape patru ori mai multe decât numărul tuturor cărților și cataloagelor tipărite de Muzeul Banatului în perioada 1918–1995.

Privind retrospectiv, în cei 20 de ani de apariție, în seria *Monografii* au fost publicate 57 de volume din domeniile de cercetare fundamentală și aplicativă ale cercetătorilor și muzeografilor dar și ale cadrelor universitare care au studiat trecutul Banatului și Transilvaniei. Dintre volumele apărute, la paritate, câte 20, au abordat domeniile arheologiei și istoriei, 3 al științelor naturii, 2 ale artei și, câte unul din domeniile etnologiei, restaurării-conservării și geografiei istorice. Pe lângă acestea au fost publicate, în limbi de circulație internațională, și comunicările prezentate în cadrul a trei manifestări științifice organizate de Muzeul Banatului în anii 1995, 1997 și 2009, manifestări dedicate dezbaterii chestiunilor ridicate de stadiul cercetărilor neoliticului și eneoliticului din această parte a Europei. Între coperțile seriei și-au găsit locul cuneit și două volume omagiale dedicate lui Gheorghe Lazarovici și Florin Medelet, doi dintre cercetătorii care au avut o contribuție majoră la cercetarea istoriei străvechi a Banatului, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani. Din paleta editorială nu a lipsit nici patrimoniul muzeal care a fost promovat prin intermediul a patru cataloage de colecție, dintre care ultimul, scris de Branislav Andjelković și Nicoleta Demian, analizează și datează anticuitățile egiptene aflate în colecțiile Muzeul Banatului. Până în prezent, din motive obiective, nu a putut fi încă publicat volumul al XXXVI-lea, intitulat *The Prehistory of Banat. The Neolithic*, rod al colaborării dintre specialiștii români și cei sârbi, volum aflat în faza de pregătire.

În seria *Restituiri* a fost reeditată Monografia familiei Mocioni, scrisă în perioada interbelică de preotul și omul de cultură dr. Teodor Botiș, reeditare care a suscitat un interes atât de mare din partea iubitorilor de istorie, încât tirajul s-a epuizat în numai câteva luni de la apariție. Justețea deciziei de a le oferi această lucrare a fost confirmată, peste

ani, în 2016, de hotărârea Academiei Române, Filiala Timișoara, de a retipări Monografia familiei Mocioni, ca un omagiu adus lui Andrei Mocioni, unul dintre membrii fondatori ai Academiei, cu ocazia aniversării a 160 de ani de la fondarea acestui înalt for de consacrare.

Statistic, cele mai multe volume (30 la număr) au apărut între 1996–2001, fiind urmată de perioada directoratului domnului Dan Leopold Ciobotaru (2006–2014) cu 17 volume, perioada interimatului doamnei Tatiana Bădescu (2004–2006) cu 4 volume, directoratul domnului Octavian Dogariu (2001–2004) cu 3 volume (unul în seria Restituiri) și a domnului Claudiu Ilaș (2014–prezent) cu 3 volume.

Nu este cred de prisos dacă menționez că, dintre cele 57 de lucrări publicate până în prezent în seria Monografii, șase dintre ele, reprezentând peste 10% din totalul aparițiilor, au fost laureate cu unul dintre Premiile Academiei Române, ceea ce arată, în mod indubitabil, standardele înalte de selecție ale manuscriselor în vederea publicării. Amintim, în ordinea acordării lor, premiile obținute de lucrarea autorului acestor rânduri (Premiul A. D. Xenopol, în 1998), ale lui Radu Ardevan (Premiul Vasile Pârvan, în 2000), Coriolan Horațiu Opreanu (Premiul Vasile Pârvan, în 2000), Raularian Rusu (Premiul Simion Mehedinți, în 2009), Miodrag Ciurușchin (Premiul Dimitrie Onciul, în 2012) și Adina Boroneanț (Premiul George Barițiu, în 2014). Din acest punct de vedere, Muzeul Banatului se situează în elita editurilor de carte de specialitate din România, în acest moment ocupând un loc meritoriu, după Editura Academiei Române.

Toate aceste realizări ne îndeamnă să continuăm linia politicii editoriale prin promovarea producțiilor istoriografice autentice, a lucrărilor care își propun punerea în valoare a patrimoniului cultural din Banat și Transilvania, indiferent de vârsta autorilor. Vom publica cu prioritate acele lucrări din domeniile istoriei artei, etnologiei precum și al restaurării și conservării patrimoniului, domenii de cercetare care sunt deficitare în acest moment în peisajul științific din Banat.

În încheierea acestor rânduri țin să mulțumesc tuturor autorilor care, prin scrierile lor, au contribuit la perenitatea acestui proiect editorial, colegilor din Muzeul Banatului care, în 1996, m-au încurajat și mi-au dat credința că *Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica* poate avea un viitor, precum și directorilor acestei instituții de după 2001 care m-au susținut financiar și moral în derularea acestui proiect editorial.

Un gând de aducere aminte se îndreaptă spre autorii trecuți la cele veșnice. Ne plecăm cu pioșenie în memoria lor, a regretaților Mircea Barbu, Elena Borugă, Oltea Dudău, Lidia Maria Gaga, Marian Gumă, George Pascu Hurezan, Doina Florica Ignat, Dan Isac, Florin Medeleț și Nicolae Săcară. Dumnezeu să-i odihnească!

Acum, la ceas aniversar, urez seriei *Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica* la multe apariții.
Vivat, crescat, floreat!

Prof. univ. dr. Florin Drașovean
Fondator și editor coordonator

Timișoara, 2016, în ziua
Sfântului Slăvitul Prooroc Ilie Tesviteanul